

Névadók az FPI-ben

A Fővárosi Pedagógiai Intézet impozáns és meghitt Vas utcai új székházában a hagyományápolás szép szokását elevenítette fel: a XX. századi magyar pedagógia egy-egy jeles személyiségéről nevezi el oktatótermeit, munkaszobáit. A bejáratnál emléktábla jelöli a névadó munkásságát, a teremben tárlók mögött láthatók a személyiség legfontosabb relikviái. Legutóbb *Burchard-Bélaváry Erzsébet*ről, a kisgyermeknevelés egykori reformpedagógusáról neveztek el termet.

Csökmei Kör

A *Karácsony Sándor* emlékét ápoló egyesület kilencedik ízben szervezte meg nyárvégi konferenciáját. Mindig egy-egy (gyakran újra kiadott) Karácsony-mű képezi az ülés témáját. Ezúttal a „tanulás meseterfogásairól” esett szó. Az előadók között volt *Kövendi Dénes* és *Kontra György*.

Magyar művelődés-történet

*Agárdi Péter*nek a magyar művelődés-történet tanulmányozásához ajánlott forrásokban gazdag szöveggyűjteményét a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem adta ki. Az első kötet Szent István Intelmeivel kezdődik s Márai Sándor 1942-es Röpiratával zárul (a Nemzetnevelésről). Nyomdában a XX. század második felét bemutató új kötet is.

Kotanski magyarul!

A legendája hamar eljutott hazánkba is a drogellenes mozgalom kiváló, a makarenkói hagyományokat sajátos módon újraértelmező szakemberének, az ún. Monár-tanyák alapítójának, de olvasni tőle, róla keveset lehetett. A Drog Stop Budapesti Egyesület és a Mont Kft. fogott össze – több támogatóval együtt –, hogy kiadja a jeles személyiség

írásait magyarul. A könyv címe jelképes: „Eladtam magam az embereknek”.

A drogellenes nevelőmunkát segíti a Testnevelési Egyetem gondozásában *Sipos Kornél* szerkesztésében megjelent tanulmánykötet is: *Drogmegelőzés az iskolában*.

Népfőiskolák

„Új történelmének” tizedik esztendejét zárja a magyar Népfőiskolai Társaság. A szabadművelődés jelentős szakmai-civil mozgalma ünnepi konferenciával, s a megújulás történeti dokumentumait tartalmazó kötettel köszönti az évfordulót.

Nyitott képzések

Nyílt tér elnevezéssel hívta egybe tanácskozásra a Nyitott Képzések Egyesülete és a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara az iskolán kívüli képzések szakembereit. A témakörnek különös aktualitást ad a szakképzetlen fiatalok munkanélküliségén enyhíteni kívánó felnőttképzési program.

„Kossuth Lajos azt üzenté...”

Mint arról már hírt adtunk, a Honvédelmi Minisztérium több gyermekszervezettel (cserkészek, úttörők, Pro Pátria, Gyermekbarátok) kötött együttműködési megállapodásnak megfelelően szervez a legifjabbakat mozgósító programokat az 1848–49. évi forradalom és szabadságharc emlékére. Legutóbb Pákozdon, az emlékezetes csata színhelyén a Magyar Cserkészszövetség volt a fő szervezője a tisztelgő rendezvénynek.

Csenyéte antológia

A híressé vált abaúji cigányfalú kisiskolájában lezajlott tanulságos pedagógiai-szervezetfejlesztési innovációnak szinte teljes dokumentációja jelent meg az elegáns, az ügy, a vállalkozás horderejéhez

méltó kivitelben. Csenyéte sok barátja jelent meg szerzőként, fotográfusként, támogatóként. A kötetet *Pólya Zoltán* tanító úr és *Kereszty Zsuzsa* jegyzi szerkesztőként.

Új serdülőmozgalom

Szent László Ifjúsági Szövetség néven alakult új országos serdülőszervezet, melynek célja a lovagiasság erényeinek plántálása a felnövekvő nemzedékbe. A lovagvilág romantikáját metodikájában megjelenítő szervezet vezetője *Bakonyi Tibor*. A szervezet postacíme: 1364 Budapest, Városház u. 7. Pf.: 112.

Az Esély Iskola kiállítása

A népi kismesterségeket az iskolai esélyegyenlőség szolgálatába állító alapítványi iskola ezidén is megrendezte mustráját a tanulók „remekeiből”. A kiállításnak a pest-erzsébeti Gaál Imre Galéria adott otthont.

1998 Gyermekekért-díjai

A Magyar Úttörők Szövetsége 1998-ban is kiosztotta a gyermekekért folytatott tevékenységért adományozott mindmáig legrangosabb díjat. Gyermekekért-díjat kapott *Gazsó Ferenc* szociológus professzor iskolakritikai munkásságáért, *Kovács László* volt külügyminiszter az ifjúság jövőjét szolgáló európai diplomáciai tevékenységéért, *Katona Tamás* történész (a Cserkészszövetség elnöke) 1848/49 ifjúsági hagyományainak feltárásáért és terjesztéséért, *Haumann Péter* színművész alakításaiért, *Persányi Miklós*, a budapesti Állatkert főigazgatója a „gyerekek és állatok barátságát szolgáló” programokért, továbbá az Aranyág Alapítvány sikeres karitatív tevékenységéért, a társadalom gyermek-érdekű lelkiismeretének mozgósításáért.

Erőszakmentes médiáért

Az egy évvel ezelőtt a Magyarországi Gyermekbarátok által meghirdetett kampány fontos eseménye a szeptember 11-én a Parlament előtt megrendezett nagyszabású békegyűlés. A szervezők a sajtószabadság elveit tiszteletben tartó, ám mégis határozott törvényi intézkedéseket várnak az ifjúság értékvilága, humanista nevelése érdekében.

Human Dignity

Az „emberi méltósághoz való jog és a gyermek tiszteletének kötelessége” áll a középpontjában annak a decemberi nemzetközi konferenciának, melyet a „Géttó-harcosok Emlékházába” hívott össze az izraeli Janusz Korczak Társaság.

Értékek és hagyományok

Értékek és hagyományok az ezredforduló pedagógiájában – ezen az átfogó címen szervez nemzetközi résztvevőkre számítva tanácskozás-sorozatot a Magyar Pedagógiai Társaság. Az októberben sorra kerülő első üléseken a Makarenko-i hagyomány értékelése illetve a családpedagógia a téma.

Lépésről lépésre

A Soros Alapítvány a kezdeményezője annak a továbbképzésnek mely a fenti címen ismertté vált, a hátrányos helyzetűek felzárkóztatásában segítő oktatási program elterjesztésében nyújt segítséget a szakértőknek. Rendre megjelennek az alapítvány támogatásával a programhoz tartozó kézikönyvek, programok is.

Konferencia a kisgyermekkorról

A MPT Kisgyermeknevelési Szakosztálya által szervezett országos konferencián

méltatták az első életevek meghatározó jelentőségét az ember fejlődésében, s védelmezték az óvodások, kisiskolások játékhoz, mozgáshoz való jogát. Éles hangú állásfoglalásban intettek a korai teljesítménykényszer, a korai specializáció, az általános iskolai felvételi vizsgák veszélyeitől.

Helyi kultúra

Molnár Péterné kunszentmiklósi tanár-nő kötetbe válogatta városának irodalmi emlékeit. A városi önkormányzat támogatásával megjelent „irodalmi olvasókönyv” a helybeliek helyi tantervéhez lesz hasznos segédeszköz irodalomból. Petőfi Sándor és Petőfi István, Mészöly Gedeon és Mészöly Dezső, Nagy Lajos, Vargha Balázs és Varga Domokos s más szerzők művei elevenednek meg a kötet lapjain, melynek címe: Városunk „fényességei”.

Science Across Europe

A korszerű integrált, problémacentrikus természettudományos nevelés nemzetközi együttműködését a British Petrol cég támogatja. Hazánkban az Országos Közoktatási Intézet és a Körlánc Egyesület karolta fel a kezdeményezést és koordinálja a résztvevő középiskolák innovációját. Környezeti kapcsolatok címen jelent meg *Havas Péter* szerkesztésében a program első magyar kézikönyve.

Lovasberény

A Vértes előterében húzódó csendes falu igen gazdag műemlékekben. A Cziráky kastélyt a klasszicista építészet egyik legjelentősebb művének tekintik, itt található a 200. születésnapját köszöntő legöregebb Fejér megyei parasztház. A kastélyban most „A képzőművészet vadvirágai” címen nyílt kiállítás naiv festők és szobrászok munkáiból.

Pszichopedagógiai napok

Csongrád városa minden nyáron megrendezi vendégcsalogató „pszichopedagógiai napjait”. 1998 nyarán az iskolai ártalmak témaköre, a gyermekvédelem aktuális kérdései álltak az előadások homlokterében.

Nagy GYIK Könyv

A Magyar Nemzeti Galériában immár több éve meleg otthonra talált vizuális nevelési műhely jeles alkotó pedagógusai (alapító műhelyvezető: *Szabados Árpád, Szemadám György*) szép kiállítású kézikönyvben adták közre tapasztalataikat, módszereiket. A kiadó a Magyar Nemzeti Galéria, szerkesztő *Sinkó István*.

Az 1998. évi Országos Diákparlament ajánlása

A második Országos Diákparlament áttekintette a tanulói jogok érvényesülésének gyakorlati kérdéseit. A diákparlament arra kereste a választ, hogy milyen módszerek, eljárások, technikák léteznek vagy hiányoznak az iskolákban a diákjogi problémák kezelésére.

A 2037 küldöttből alakult 60 szekció 7 tárgykörben (jogismeret, konfliktuskezelés, nyilvánosság, döntésekbe való beleszólás, diákönkormányzat, házirend, diákélet) kísérte meg a tanulói jogok érvényesülését vizsgálni az „És nálatok...?” című előterjesztés alapján.

A második Országos Diákparlament a helyi jogérvényesítés módszereivel kapcsolatban nem vállalkozhat másra, minthogy jelezze az iskolák, kollégiumok vezetőinek, tanárainak, diákjainak, nevelőtestületeinek, diákönkormányzatainak és iskolaszékeinek azokat a kérdéseket, amelyeket mindenkinek magának kell az adott iskolában, kollégiumban feltennie, megvizsgálnia és megválaszolni.

A második Országos Diákparlament ajánlja mindazoknak, akiknek a tanulói jo-

gok érvényesülésére hatása lehet, hogy saját környezetükben és hatókörükben tegyék fel a következő kérdéseket és keressenek választ azokra:

1. Milyen módszerekkel bővíthetők a diákok és a tanárok tanulói jogokkal kapcsolatos ismeretei a törvénytől a házirendig, az iskolai oktatástól a pedagógus-továbbképzésig?

2. Mivel lehet az iskolán, kollégiumon belüli konfliktusok kezelését diák–diák és diák–tanár viszonylatban egyaránt, a jogviták és az érdekviták megoldását olyan eljárásokkal biztosítani, amelyek ténylegesen betöltik jogorvoslati funkciójukat? Lehetséges-e független, iskolán kívüli „diák-bíróság” vagy más fórum felállítása?

3. Hogyan teremthető meg és hogyan biztosítható folyamatosan az iskolában, a kollégiumban a véleménynyilvánítás szabadsága? Megvalósul-e a diáksajtó és a diákmedia cenzúramentessége, ugyanakkor érvényesül-e a diákszerkesztő és a szerző (személyes és nem tanulói jogviszonyt érintő) felelőssége a közölt művekért?

4. Érvényesülnek-e az iskolai, kollégiumi döntésekkel kapcsolatos, jogszabályban írt hatáskörök? Hogyan javítható annak az esélye, hogy a diákönkormányzat és az iskolaszék, kollégiumi szék ténylegesen gyakorolja törvényes egyetértési jogait? Felesleges nyűgnek vagy a döntés minőségét javító előkészítésnek tekintik-e az iskolai, kollégiumi döntéshozók a diákönkormányzat véleményének kikérését? Milyen módszerekkel biztosítható, hogy a diákok saját maguk döntsenek a törvény által rájuk utalt kérdésekben (például a diákképviselő megválasztásában, a diákönkormányzat szervezetének és működésének, valamint egy tanítás nélküli munkanap programjának meghatározásában)?

5. Milyen módon segíthető az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat önálló működésbe abban, hogy betöltse érdekképviseleti funkcióját? Hogyan érhető el, hogy a diákönkormányzat vezetői csak azok lehessenek, akik élvezik a diákok bizalmát, s szabályos eljárásban kerültek megválasztásra? Mi kell ahhoz, hogy a diákönkormányzat ne a szokásjog, hanem normatív

szabályok gyűjteménye szerint működjék? Értéknek tekintik-e a pedagógusok és a diákok az iskolában, a kollégiumban a tanulók közösségek szerveződését? Hogyan segíti az iskola, a kollégium a diákönkormányzat működését, segíthetné-e jobban, hatékonyabban? Gyakorolja-e minden törvényes jogát az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat, s ha nem, miért nem?

6. Rendelkezik-e a házirend a tanulói jogok gyakorlásának helyi szabályairól, módszereiről, eljárásairól? Gyakorolta-e az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat a házirenddel kapcsolatos egyetértési jogát? Hogyan biztosítható e jog minden évfolyam által történő gyakorlása? Hogyan lehet bevonni a diákokat és a tanárokat az iskolai, kollégiumi életük szabályainak megalkotását célzó közös munkába?

7. Mit tesz, nem tesz vagy tehetne az iskola, a kollégium, a tanárok, a diákok, a szülők, az iskolaszék és a fenntartó az oktatáson kívüli iskolai élet gazdagításáért? Törekednek-e az iskolában, kollégiumban arra, hogy a diákok szabadidejük egy részét is az iskolában töltsék? Hogyan lehetséges a diákok pihenéshez való jogának és a növekvő tanulmányi követelmények özszeegyeztetése? Hogyan teremthetők meg annak a feltételei, hogy az iskola, kollégium helyiségei, eszközei mindenekelőtt a diákok rendelkezésére álljanak, s csak másodlagosan szolgálják az iskola, kollégium bevételeinek növelését?

8. Mi foglalkoztatja az iskola, a kollégium diák közvéleményét és mi a pedagógusokat? Van-e párbeszéd ezekben a kérdésekben, működnek-e iskolai, kollégiumi közéleti fórumok?

A második Országos Diákparlament a fenti kérdéseket azzal a szándékkal bocsátja vitára, hogy részlete iskolai, kollégiumi megtárgyalásuk tovább gazdagítsa a tanulói jogok érvényesítésének már eddig kialakult eszköztárát. A válaszként megfogalmazható eljárások, módszerek hozzásegíthetik a helyi diákközösségeket, a szülőket, a nevelőtestületeket és az iskolaigazgatókat ahhoz, hogy az iskola a jövőben inkább a törvénynek megfelelő együttműködések terepe legyen a bántó és harsány csaták helyett.